

הפורחת בכל יום..

הניוז היומי של דרשו.

Dirshu
דרשו ד' ועוזו
קרן עולמית לחינוך
ועידוד לימוד התורה

יום רביעי כ"ז אב תשע"ט | דף היומי בבלי: כריתות ז.

דף היומי בהלכה: מסעיף ג' עד סימן תט"ז סעיף ב'.

מוסר: שמירת הלשון פרק ח' ויותר מזה' עד פרק ח' 'פשוט הוא'.

קנין חכמה הלימוד השבועי: חובת הלבבות שער הבחינה פ"ד 'והשביעית' עד פ"ה 'ואחר כן ישיב אל ליבו'

אור מנצנץ בלילות מהבקתות בהרי הקטסקיל | בשביל מה לכתוב את השיעורים של הר"מ? |
מקרה כנגד מקרה - סיפור של השגחה פרטית | "הרבי שלח אלי את הגנב" | 1710

על דא ועל הא

מגידי שיעורים בקעמפים בהרי הקטסקיל: "בלילה ניתן להבחין באור מנצנץ מהבקתות, מבעד לחלונות נראים הבחורים רכונים על חוברות המשנה ברורה של דרשו"

הצצה מרגשת לפרויקט המיוחד של 'דרשו' בהרי הקטסקיל בניו-יורק

קיבל צורה מיוחדת".

"אחד הדברים שהוכחו כיעילים ביותר בלימוד של דרשו, הוא הקצב והמבחנים", אומר הרב שאול פינטר, אחד ממגידי השיעורים. "הבחורים יודעים שיש להם כמות מסוימת שהם צריכים ללמוד כל יום, והם יודעים שאם ייבחנו על אותו חומר וישגו תוצאות טובות, הם יתוגמלו. זה הופך את חוויית הלימוד למשהו מאוד מכונן למטרה".

"יש כאן תופעה מופלאה, של תלמידי חכמים צעירים השואפים להיות חלק מתנועה עולמית", אומר אחד מהרכזים של דרשו בקעמפים. "סדר דרשו ממלא תפקיד אינטגרלי בלימוד ומוביל את האווירה הרוחנית בקעמפ כולו", הוא מסביר. "ראשית, זה מלמד כל נער את הערך של תמידים כסדרם - של לימוד יומי קבוע. לא משנה מה יקרה, גם אם יש טיול, החובה ללמוד לא נעלמת. גם ביום שישי אחר הצהריים, זמן שלרוב יש בו רפיון, קיים סדר 'דרשו' אחרי תפילת מנחה. בשבת בבוקר אחרי הקידוש ולפני הסעודה קיימנו שוב סדר דרשו. לדעתי הבחורים מקבלים כאן עם מסר חשוב מאוד שנותר איתם זמן רב לאחר מכן, שאם הם מציבים לעצמן מטרה הם משיגים אותה, ויש בזה סיפוק אדיר".

מרגש: בימים אלו בהם רבים וטובים מבני יהדות ארה"ב נופשים בהרי הקטסקיל ונערכים לקראת תחילת זמן אלול בשבוע הבא - אלפי בחורי ישיבות מוצאים בכל יום זמן מיוחד שאותו הם מפנים ל"סדר דרשו" - סדר לימוד של "דף היומי בהלכה" שנוסד ע"י ארגון דרשו ונתקבל בכל תפוצות ישראל.

במסגרת הפעילות של ארגון 'דרשו' בכ-20 קעמפים בהרי ניו יורק, פעילות שמתקיימת זו השנה החמישית ברציפות, התקיימו לאורך השבועות האחרונים תכניות לימוד ומבחנים בדף היומי בהלכה, שהרחיבו את ידיעותיהם של למעלה מ-3500 בחורים בהלכות רבות במשנה ברורה.

"בין הזמנים הוא זמן שבו בחורים זקוקים לקצת יותר מוטיבציה מאשר במהלך השנה, ותכנית 'דרשו' הוכחה כמניע מוצלח", אומר הרב מנחם שמלצר, מגיד שיעור בתכנית הדף היומי לבחורים של דרשו בקעמפ תורת חיים תשב"ר. "העובדה שבחורים לומדים הלכה ומרגילים את עצמם ללמוד משנה ברורה מדי יום ביומו מהווה הרגל מצוין, המתחיל כאשר הם עדיין צעירים, אבל יכול בהחלט להמשיך לאורך החיים. בינתיים הם מרוויחים מזה יום-יום. בזכות הלימוד של דרשו, כל הבין הזמנים

לראות כמה שהם נעשו מעורבים בתכנית, עד כדי כך שאפילו בשעות הפנאי שלהם בבקתות הם לומדים!"
הרב אהרון גביוף, מנהל 'דרשו' בארה"ב מסכם: "רק לצפות בבחורים המשתתפים בתכנית לימוד הדף היומי לבחורים של דרשו ורקדים בהתלהבות, כשהאושר קורן מפניהם, מוכיח כי אין שמחה כמו השמחה של הישג אמיתי בתורה".

רכזי דרשו מעידים על התגייסות מרגשת של כלל התלמידים לסדר הלימוד. "מדובר על התגייסות של 100 אחוז", מספר אחד הרכזים שמקבל לידיו את כלל הנתונים. "מגידי שיעורים מתארים כיצד הם מבחינים בלילה באור מנצנץ מבקתות הבחורים, כשמהחלון רואים אותם כשראשיהם רכונים מעל חוברות המשנה ברורה הייחודיות של דרשו, בחזרה על הלימוד. זה מדהים ומרגש

סדר הכנה

**"אני יכול להעיד על עצמי: בצעירותי למדתי
אצל הגר"ש רוזובסקי זצ"ל, והיום אחרי שנים
ארוכות אני מקשיב לשיעוריו המוקלטים
- זה לא אותו הדבר, זה עולם אחר..."**

שו"ת מיוחד עם ראשי הישיבות הגאונים רבי שרגא שטיינמן שליט"א ורבי נפתלי קופשיץ שליט"א שנערך במסגרת כנס 'סדר הכנה' שע"י 'דרשו' - חלק שני

את הנפש, מעדנת את הנשמה ומטהרת את לב האדם כדי שיהיה מוכשר באופן נעלה יותר ללימוד והבנת התורה.
"עם זאת", הוסיף הגר"נ קופשיץ שליט"א, ברור הדבר שבתחילת הלימוד אי אפשר שהבחור יפקיר את עצמו לחלוטין כדי לעשות חסד וללמוד עם חברותות חלשים. לכן צריך בנושא הזה הרבה מאוד שיקול הדעת, לגלות אפכתיות לחברים חלשים יותר, להשתדל לעזור להם וגם להקדיש להם זמן.
"באופן כללי אפשר לראות בישיבות בצורה ברורה, שדווקא הבחורים שאכפת להם מהשני, שדואגים לחברים ועוזרים לאחרים, דווקא הם זוכים שהקב"ה נותן להם שכרם מידה כנגד מידה שהוא דואג להם. הבחורים האלו הם אלו שבאמת מצליחים יותר בלימוד ובכל תחום אחר, כי כלל ברזל נקוט בידינו: אין אדם עושה מצווה ומפסיד!".

אינה דומה שמיעה לראיה

במענה לשאלת בחורים עד כמה הם צריכים להתאמץ להיכנס לשיעורים במהלך לימודיהם בישיבה הגדולה, לאחר שלמדו בעצמם את דברי הראשונים והאחרונים, השיב הגר"ש שטיינמן שליט"א, כי לכל מגיד שיעור יש צורה אחרת של מסירת שיעור, וגם בעניין זה יש הבדלים מהותיים בין סגנון השיעורים הנמסרים בישיבות קטנות לשיעורים הנמסרים בישיבות גדולות, ולכן חשוב במיוחד להיכנס לשיעורים ולא להחמיץ אף שיעור.
"גם שמיעת השיעורים בקלטת אינה אותו הדבר. יש יש מושג של 'פנים מסבירות'. אני יכול להעיד על עצמי שבצעירותי למדתי אצל הגר"ש רוזובסקי זצ"ל, והיום אחרי שנים ארוכות אני מקשיב לשיעוריו המוקלטים - וזה לא אותו הדבר, זה עולם אחר. כשאתה רואה את הרב מול העיניים ושומע אותו, רואה את תנועות הפנים,

תמלל וערך: יעקב א. לוסטיגמן

אתמול הבאנו ב'הפוח' את חלקו הראשון של השו"ת המיוחד שהתקיים עם ראשי הישיבות בכנס 'סדר הכנה' של 'דרשו', והיום נביא כאן את חלקו השני, בו הוצגו בפני ראשי הישיבות שאלות בנוגע לחברותות, ולגבי הצורך שקיים לפעמים ללמוד עם בחור חלש יותר, כדי לגמול עמו חסד.

הגר"נ קופשיץ פתח את תשובתו לשאלה זאת במעשה שאירע עם הגאון רבי משה יהושע לנדא, שהיה מבכירי תלמידיו של מרן החזו"א, והיה נוסע בקביעות מירושלים בה התגורר לבני ברק, מקום מגורי החזו"א איש.

"ברבות הימים", סיפר הגר"נ, "למדו רבים מבני ירושלים שאם יש להם שאלה למרן החזו"א איש, הם אינם חייבים להטריח את עצמם בנסיעה עד בני ברק, שבאותם ימים היתה משימה מורכבת ולא פשוטה בכלל, ובמקום זאת היו מבקשים מר' משה יהושע שישאל עבורם את החזו"א איש את השאלות שלהם.

"במשך הזמן הלכו והתרבו השאלות, ולא פעם הוא היה צריך להיכנס בעובי הקורה כדי להבין את השאלה על כל צדדיה, על מנת שיוכל להציג אותה בצורה טובה יותר בפני החזו"א איש, עד שהדבר הפך למעמסה גדולה על כתפיו משום שהוא הפסיד שעות רבות של לימוד.

"הוא אמר לחזו"א איש שהוא מבקש לעצור את ההתנהלות הזאת ולהפסיק להעביר את השאלות הגוזלות ממנו זמן יקר ומונעות אותו מלימוד התורה במשך שעות ארוכות.

"אמר לו החזו"א דבר מדהים, שכדי להבין את התורה צריך שתהיה נשמה מעודנת. חייבים עדינות הנפש כדי להבין את התורה שהיא חכמה רוחנית מאוד. ואיך זוכים לאותה עדינות הנפש? על ידי עשיית חסד עם הזולת. מצוות החסד מצחצחת

את צרת הדיבור, את הדרך שבה הוא ניגש אל הגמרא, זה משהו שונה לחלוטין ואין לזה שום תחליף. לא הקלטות, לא סיכומים ובוודאי שלא לימוד עצמי”.

בעניין זה הוסיף הגר”נ קופשיץ מעשה ששמע ממרן רבינו ראש הישיבה הגאון רבי גרשון אדלשטיין שליט”א, על שני בחורים בישיבה שהיו שניהם בעלי כישרונות גדולים מאוד. אחד מהם היה חוזר על השיעורים ששמע מרבני הישיבה ארבע פעמים, כותב ומסכם שוב ושוב, ואילו חברו היה שומע אבל לא כותב ומסכם. הטענה שלו היתה שהוא יכתוב את השיעורים שלו כאשר יהיה בעז”ה ר”מ או ראש ישיבה, ומה לו ולכתיבת חידושי התורה של אחרים? אומר רבי גרשון שהמציאות היא שהראשון הוא מרביץ תורה מהגדולים בדורנו, ואילו חברו שכיום הוא כבר יהודי מבוגר מאוד, עדיין מנסה להיות מרביץ תורה ונערך למסירת השיעורים שלו, אבל הוא לא התקדם לשום מקום.

”סיפור נוסף סיפר הגר”ד פוברסקי זצ”ל, על שלושה בחורים עילויים שלמדו בגרודנא אצל הגר”ש שקאפ זצ”ל, והיו חביבים עליו במיוחד. ברבות הימים ביקשו שניים מהם לעבור לשמוע שיעורים במסכת יבמות מרבי ברוך בער זצ”ל, ואילו השלישי דבק ברבו רבי שמעון ולא אבה לפרוש ממנו. המעבר של השניים גרם לרבי שמעון לחלישות הדעת, אבל הוא לא אמר להם דבר.

”אמר רבי דוד: שלושת הבחורים האלו היו גדולי תורה, מגדולי ישראל, אבל שני אלו שפרשו מרבי שמעון, לא זכו להרביץ תורה כמו שהיה ראוי להם. המקום שלהם, הישיבות שלהם לא היו כמצופה מתלמידי חכמים מופלגים כמותם. התלמיד השלישי, שדבק ברבו רבי שמעון ולא אבה להיפרד ממנו, היה רבי שמואל רוזובסקי זצ”ל, והוא הפך להיות ראש הישיבה של הדור כולו,

ומגדולי מרביצי התורה

”כל אחד רוצה להיות מאלו ש’ונשמע קולו בבואו אל הקודש’. מי שישמע את ראשי הישיבות יזכה גם הוא להרביץ תורה ברבים”.

אין תוכו כברו

לקראת סיום המעמד העלה הרב בירנצוויג סוגיה נוספת, בעניין הלבוש הישיבתי, ועד כמה חשוב הדבר שבחורי ישיבה לא יצאו לרחובה של עיר כשהם ללא הכובע והחליפה המזהים אותם כבני ישיבה שתורתם אומנותם, וכמי שנושאים לבם לשמים.

הגר”נ קופשיץ השיב בסיפור ששמע מאביו, שסיפר כי סבו שהיה נכד של מרן הגאון רבי יוסף חיים זוננפלד זצ”ל, נכנס בצעירותו לבקר אותו כשאליו התלווה חבר מיישיבת סלבודקה. החבר היה בחור ירא שמים ותלמיד חכם גדול, אבל הלבוש שלו לא היה בהתאם לרמתו התורנית, והוא היה לבוש בצורה פשוטה לא כמו בחור ישיבה.

”לאחר מכן אמר הגר”ח לסבי, שהחבר הזה ‘אין תוכו כברו’, כי מבחוץ הוא נראה אדם פשוט, ומבפנים הוא בן תורה ותלמיד חכם גדול.

”הוסיף הגר”ח דבר נורא ואמר, שכשרבן גמליאל אמר שמי שאין תוכו כברו אל ייכנס לבית המדרש, הוא התכוון גם לכוזה סוג של תוכו כברו! גם מי שהפנימיות שלו טובה ונעלה מהמראה החיצוני שלו, אל ייכנס לבית המדרש. למה? כי הלבוש החיצוני שומר על האדם. אם אתה רוצה להחזיק את עצמך כבחור ישיבה, אם אתה רוצה להחזיק במעלה של ‘ישיבה בחור’, אתה צריך להיראות בהתאם, והיציאה לרחוב צריכה להיות אך ורק בלבוש ישיבתי מלא”.

הסיפור היומי

**רק פתחנו את דלת הבית, וריח עז היכה באפנו...
עמדנו משתוממים. הבית היה נראה מסודר
להפליא. האורחים השאירו את הדירה ממש
כמו שקיבלו אותה. אבל הריח... מאיפה הוא!?**

שמרו על זכות השתיקה, וזכו...

הוא נותן לי. מצד שני, והצד השני הזה היה חזק מאד - איננו עוזבים את הדירה רק למשך שבת אחת. אנו עוזבים לחו”ל למשך שבוע ימים, מתאמצים לצאת מבית מאורגן ומסודר במיוחד, כדי שיהיה לנו נעים לחזור. כשעוזבים בית למשך שבוע, רוצים לדעת שנחזור לבית בדיוק באותו מצב שעזבנו אותו.

חשבת, חשבנו, שקלנו את הצדדים ולבסוף החלטנו שהצד הראשון יגבר. אנחנו ניתן את הדירה, נזכה במצווה, ונרוויח גם יחסי שכנות משופרים.

השכנים שלנו, בבניין בני ברק טיפוס, ידעו שאנחנו עומדים לנסוע לחו”ל להשתתף בשמחה משפחתית. בא השכן, דפק בדלת ביתנו, ושאלתו בפיו: ”אולי לכבוד החתונה של בננו למזל טוב, תוכלו לתת לנו את הדירה לשבת אופרוף, השבת של העליה לתורה?” אמרתי שאחשוב, ועוד מעט אחזיר לו תשובה.

מצד אחד רציתי לתת את הדירה. זו מצווה גדולה ועזרה של ממש, וגם בסופו של דבר ארוויח מכך, בחינת ‘שמור לי ואשמור לך’. היום אני נותן לו את הדירה, ומחר, כשאני עושה שמחה,

באותו שבוע פיזו כולם. אנו רקדנו בחתונה בחו"ל, שכנינו ואורחיהם בחתונה בבני ברק, ואחרי שבוע עמוס חוויות חזרנו אל ביתנו עייפים אך מרוצים.

רק פתחנו את דלת הבית וריח עז היכה באפנו. עמדנו משתוממים, מסתכלים זה על זה ולא יודעים מה לחשוב. הבית נראה מסודר להפליא. האורחים שהיו כאן השאירו את הדירה ממש כמו שקיבלו אותה, אבל הריח... מאיפה הוא?

התשובה הגיעה מהמקרר. גל ריח נורא נדף ממנו ברגע שפתחנו אותו. התברר שהמקרר היה מנותק מחשמל במשך חמישה ימים. כל המאכלים התקלקלו ונרקבו, ואת כל הבשרים הקפואים הוצרכנו לזרוק. אמדתי את ההפסד בכארבע מאות שקלים.

עם ההפסד התמודדתי איכשהו, שיהיה לכפרה, אבל הריח... הוא לא מיהר לעזוב את ביתנו. ניסינו כל מיני רעיונות להתמודדות עם התופעה. המפעלים למפיצי ריח התעשרו על חשבוננו, ועם כל זה החלטנו החלטה נחושה: לא מספרים לשכנים את מה שקרה. הם לא יודעים שהאורחים ניתקו לנו את המקרר בבלי דעת, ואנחנו לא נלך ונעכיר את מצב רוחם אחרי השמחה ששרתה

במעונם.

בסייעתא דשמיא, גם לסבל של הריח נגזרה קצבה, וכעבור כמה חודשים(!) נעלמה התופעה.

כעבור חצי שנה מאז, מתקשרים אלינו מארגון חסד שעורך הגרלה סינית, ארגון שפועל גדולות ונצורות, ומציעים לנו להשתתף בזכויות העצומות שנעשות על ידם. הציעו לי לקנות כרטיס הגרלה שנכנס לכל הפריטים המוצעים, וקניתי. לא כי חשבתי שאגריל משהו, אלא כי רציתי לזכות במצוות צדקה. אחרי שבועיים מתקשרים מארגון החסד. "כבר תרמנו", הזכרתי. "איננו מתקשרים להתרים", עונים לי, "עכשיו מבשרים לכם על הזכיה המאושרת. זכיתם בפריט 408, מקרר מדגם חדש בשווי אלפי שקלים!"

נדמהתי. איני רגיל לזכות בהגרלות. אין לי מזל לעניין זה. אבל הפעם הזאת ידעתי כי לא המזל שיחק כאן, אלא החלטתנו האיתנה לשמור על שתיקה, לקבל את הנזק שהוסב לנו מניתוק המקרר, ולא להעיב על השמחה של השכנים. זכות השתיקה עמדה לנו, מקרר כנגד מקרר, בהשגחה פרטית מופלאה.

(גיליון השגחה פרטית עקב-ראה תשע"ט)

לקראת שבת

מתי היא הפעם היחידה בשבוע שצריך לדאוג? המלמד שברח מהכיתה ביום הראשון ללימודים, ואיך מהתנים 12 ילדים בלי פרוטה ובלי חובות

עורך 'לקראת שבת' הרב משה הרמון עם טעימות קצרות מגיליון פרשת ראה

ברחבי הארץ, ורק בסופו של יום התברר לו מדוע. הרכב התקוע שחולץ בשרשרת של השגחה פרטית. הכינוי 'העדין' שמצא הגרי"ש אלישיב זצ"ל במקום להוציא מפיו את המילה 'שקרן'. וגם: מה גרם לר"מ מפורסם ב'עץ חיים' לעזוב בחטף את כיתתו ביום הראשון של הלימודים בעיצומו של שיעור מסובך בגפ"ת, ולעלות על אוטובוס למירון? מדוע הורה האדמו"ר מקופיטשניץ זצ"ל למשמשו להכניס אליו קודם את מבקשי הנדבות ורק לאחריהם את העשירים? ובנוסף, חידה מעניינת במיוחד: מתי היא הפעם היחידה בשבוע שצריך לזכור את הדאגה?

ולמי שמתפלל: "רק פעם בשבוע לדאוג?! איך אפשר לחתן ילדים בלי לדאוג בכל יום לפחות כמה וכמה פעמים?" - גם לכך 'דאגנו' בגיליון השבוע, והבאנו את סיפורו של היהודי שחיתן את 12 ילדיו בלי פרוטה, בלי חובות ובלי דאגות.

התסכול שלהם היה גדול. מה בסך הכל הם ביקשו? שביום בו הם נכנסים לדירתם החדשה, יתנו להם בוקר אחד חופשי מהמשפחתון הקבוע שהם מנהלים בביתם, כדי שיוכלו להתארגן בנחת. כל ההורים הבינו את הבקשה החריגה והסכימו, חוץ מאמא אחת, שאפילו איימה שאם יעשו כן היא תפנה לרשויות...

נו, הם הבינו שאין מה לעשות, והתקשרו למסגר שהוזמן לאותו בוקר כדי להתקין את הסורגים, ואמרו לו שעליו לדחות את בואו, אבל אז הם נתקלו בפעם השניה בקיר אטום. הוא לא היה מוכן לשום שינוי בלוח הזמנים שלו.

אז תגידו אתם, איזה דבר טוב כבר יכול לצאת מכל הסיפור המאכזב והמעצבן הזה? אבל כשתקראו את המעשה בגליונו השבוע, תגלו איזה דבר נורא היה יכול לצאת אם כל הסיפור הזה לא היה קורה... נפלאות ההשגחה ממש!

ועוד בגיליון השבוע: האברך שהתגלגל שעות באוטובוסים

כשהשכימו בני הבית, גילו כי מישהו הסתובב בבית בשעות השינה. הרב לא נלחץ מדי, אין הרבה מה לגנוב... אחרי כמה דקות של חיפוש ובדיקה, התגלו ממדי הנזק - שלושת אלפים שקלים בארנק, ושעונו של הרב. זה נזק וזה באמת לא נעים, אבל יחסית זה גם לא הכי נורא...

כשבוא עולם מעניק כסף לאדם יותר מהדרוש לו, הוא בעצם ממנה אותו לגזבר אישי שלו בעולם הזה

השיטות - תפריש עשרה אחוז מרווחיך, וזה מה שיבטיח את העושר.

כי כשבוא עולם מעניק כסף לאדם יותר מהדרוש לו, הוא בעצם ממנה אותו לגזבר אישי שלו בעולם הזה, ומאמין בו כי יפריש חלק ניכר מהכנסותיו לטובת הזקוקים לכך, לטובת המטרות היקרות לבוא עולם, כמו עניים וזקוקים, לומדי תורה וארגוני חסד. וכשהאדם מפריש מעשר כספים, ומעניק חלק ניכר מהכנסותיו למטרות הללו - הוא ממלא את תפקידו בנאמנות, ומוכרז כגזבר נאמן המבצע את מלאכתו נאמנה, וכדאי לתת לו עוד ועוד, כי הוא יודע לעשות את העבודה נכון...

כך כותב הגאון רבי שמעון שקאפ זצ"ל, בהקדמתו לספרו 'שערי יושר'. ביאורו פותח את העיניים, מאיר את הלב - כשאדם נותן מעשר כספים, הוא מכריז שהוא יודע איך לנהוג נכון בכסף הניתן לו. ולכן - אך טבעי שיינתן לו עוד כסף ועוד כסף, כי הוא מוצלח בשימוש בכסף, הוא מנווט את השימוש בו בצורה נבונה ואחראית.

זה כה קל ופשוט: הרווחת מאה שקל? - מצויין. היית רוצה להשתמש בכל המאה, אבל הרבה יותר כדאי לך לגשת לקופת הצדקה הקרובה, ולהניח בה מטבע של עשרה שקלים. עכשיו יישארו לך רק תשעים, אבל מאה השקלים הבאים כבר בדרך... הרווחת עשרת אלפים שקל? נפלא. עכשיו, כמה כדאי ורווחי לרשום שיק על אלף שקל ולהעביר להחזקת לומדי תורה. נכון, אלף שקל זה הרבה כסף, אבל זה כל כך כדאי - כי כך תרוויח ותבטיח סכום כפול ומכופל...

זוהי נוסחת הקסם העתיקה, הוותיקה, המוצלחת והמבטיחה מכולם. עד כדי כך היא מבטיחה, כי למרות שיש איסור לבחון את בורא עולם ולנסותו ונצטוינו להאמין בו באמונה שלימה, אולם על הבטחה זו נאמר במפורש: 'ובחנוני נא בזאת אמר השם' - כביכול, הקדוש ברוך הוא מלכו של עולם מבקש מאיתנו: תנו מעשר, ותבחנו אותי! אני מוכן לעמוד למבחן על תוצאות המהלך, אני מתחייב על התוצאות המוצלחות - - -

אם לא אפתח לכם את ארובות השמים והריקותי לכם ברכה עד בלי די! - המעשר יפתח לכם את שערי הברכה, יריק עליכם שפע של עושר ורווחה! וכשאנו עומדים עם הכסף בקופה או רושמים את השיק, נוכל גם להוסיף בקשה קטנה בלחישה,

**הרה"ג אשר קובלסקי שליט"א
"עֶשֶׂר תְּעֹשֶׂר" (דברים י"ד, כ"ב)**

השאלה המדוברת ביותר בעולם, היא שאלת 'כיצד נגיע לרווחה כלכלית'. אברכים לצד בעלי מלאכה, ראשי משפחות לצד עקרות בית, אנשי עסקים ומנהלי חברות - כולם מוגיעים את מוחם ומייגעים את מחשבתם בשאלה 'איך לשפר את המצב הכספי, ואיך להגיע לרווחה כלכלית טובה ונוחה יותר'. זו שאלה המקיפה את רוב בני האדם בכל מקום בעולם, המרגישים דוחק או חלילה עוני, רצון להשתדרג או לשפר את איכות החיים, וחשים כי עם השיפור במצב הכלכלי - תבוא הישועה.

הזירה העסקית מלאה בחברות ייעוץ בינלאומיות, באנליסטים מומחים, וביצועי השקעות שלא נחים לרגע. כולם באים לשרת את אותו חלום - להפוך את העסק לרווחי יותר, את החברה למצליחה יותר, ואת בן האדם - לעשיר יותר. הכלים משתנים, העצות מגוונות: שינויים בסדרי העבודה, תחלופת עובדים, שינוי סדרי עדיפויות, ועוד פעולות - שלא תמיד נוחות, אך לדברי המומחים הן שיבטיחו את התגשמות החלום הכלכלי, את העושר הנשאף.

ואחרי כל המאמץ, וככלות כל השינויים, ועם כל העצות המקצועיות וההמלצות וההשקעות המבטיחות, אין דרך בטוחה להבטיח עושר, אין דרך להנציח רווחה כספית, אין כלי מסוים שבהכרח ישפר את מצב הארנק וימלא את חשבון הבנק. הכלכלה מושפעת ממגוון גורמים בלתי תלויים, התחזיות לא תמיד מתממשות, השאיפות מתרסקות לא פעם אל סלעי המציאות, וגם עסקים שנראו מבטיחים והשקעות שהיו אמורות להניב רווחים נאים - מאכזבים מאוד לפעמים...

רק מלך העולם, הזן ומפרנס, בעל הכסף והזהב, יכול להבטיח את העושר - והבטחתו תתקיים, יכול להבטיח כי נשפר את מצבנו הכספי - ואכן נזכה לכך. ובפרשת שבוע זה הוא חושף בפנינו את סוד העושר, נותן לנו את נוסחת הקסם:

בפסוק כתוב 'עשר תעשר', וביארו חז"ל: 'עשר בשביל שתתעשר! הנה נוסחת הקסם, הכלי הבטוח היחיד, בחותמו של מי שקובע באמת מי יצליח להתעשר, בהתחייבות והבטחה של מי שמנהל את העולם: להפריש מעשר. פשוט - תפריש מעשר מתבואתך, תוריד מעשר מפירותיך, וכפי שהוסיפו חז"ל לפי רוב

אמירה קצרה מעומק הלב: 'כה יתן ה' וכה יוסיף, שאזכה להפריש עוד כהנה וכהנה', וכך יקרה, כפי שהובטחנו בזכות המעשר: 'והריקותי לכם ברכה עד בלי די!'

דאגת הרב, תשובת הגנב...

שעת לילה מאוחרת בחודש תמוז תשס"ב, לפני כ-14 שנים. החום הבני ברקי המהביל ושעת האשמורת השלישית, הניסו את כל תושבי העיר למיטותיהם בחדרים הממוזגים, נפש חיה לא נראתה ברחוב. מלבד כמובן מי שאומנותם בשעות הלילה - אלה הגנבים...

בשעה רבע לארבע לפנות בוקר, זינק בנייתור חתולי גנב זריז ידיים, וקפץ אל חלונות ביתו של הגאון רבי בן ציון פלמן זצ"ל, רבה של 'נחלת משה' ומחבר ספר 'שלמי תודה'. בני הבית נמו את שנתם בשלווה, והגנב השתחל פנימה בקלות. בשקט ובמהירות קיפץ בין החדרים, והתאכזב לגלות שאין הרבה מה לגנוב... אך בקושי גילה את שעונו של הרב וארנקה של הרבנית שהוטען באותו ערב ב-3,000 ש"ח לצורך קניות חשובות, ובכך הסתכם שללו ללילה זה...

בבוקר, כשהשכימו בני הבית, גילו כי מישהו הסתובב בבית בשעות השנה. הרב לא נלחץ מדי, מי כמוהו יודע שאין הרבה מה לגנוב... אחרי כמה דקות של חיפוש ובדיקה, התגלו ממדי הנזק - שלושת אלפים שקלים בארנק, ושעונו של הרב. זה נזק וזה באמת לא נעים, אבל יחסית לתוצאות אחרי 'ביקור' גנב בבית - זה גם לא הכי נורא...

סביר להצטער מעט על הגניבה, אבל אין בה משהו מזעזע ומסעיר מדי, הלא כסף בא והולך, וגם שעון ניתן לרכוש בעלות סבירה בהחלט. דווקא לכן, הופתעו בני הבית לראות את האבל הגדול הפושט על פני אביהם לנוכח הגניבה. הרב היה נסער ומוטרד, וכל הנסיונות להרגיעו נכשלו. מצחו נחרש קמטים, הוא נראה מתוח ולחוץ, כאילו קרה אסון נורא...

חלפו כמה ימים, והרב עודו נסער ומתוח, רושם הגניבה טרם חלף ממנו. אחיו ר' ישראל ז"ל נתן לו שעון חילופי והציע עזרה בגיוס הסכום שנגנב, ובכלל תמה לעברו: 'מה החרדה הגדולה הזאת? נגנב קצת כסף, לא מדובר באיזה סכום עתק, וניתן להשלימו במאמץ פעוט יחסית. מדוע הרב נסער כל כך, מתקשה להירגע?'

אך הרב משך בכתפיו, ולנוכח הצעת הכסף התחלפתי - נופף בידו בביטול, כאומר 'לא זה הענין'. בני המשפחה נותרו מופתעים ונבוכים, אינם מבינים על מה הבהלה הגדולה בעקבות גניבת סכום כסף. הרב לעומתם הצטנף בפינה, הוציא צרורות של מסמכים ומחשבון ישן, והחל כותב ומוחק, חוזר וכותב ושוב מוחק, מצופף את דפי הפנקס בספרות קטנות וצפופות, מדי פעם מרים מבט מאוכזב, וממשיך להיות נסער וכאוב...

חודש ימים חלף, ולפתע, ביום בהיר אחד, הגיע שליח מאת הגנב, והביא מעטפה עבת כרס, ובה שלושת אלפים שקלים

במזומן ושעונו של הרב. השליח התנצל בשם הגנב, סיפר על נקיפות המצפון העוברות עליו, ביקש סליחה והסתלק מהמקום בלי להותיר עקבות. עכשיו - כמה טוב לגלות, הכסף חזר, הרב יוכל להירגע ולשוב לשגרת חייו בלי דאגות...

אך שמע הרב על החזרת הכסף, ומיד נהרו פניו. את עת הרצון ניצל אחיו כדי לשאול: 'למדנו רבנו, אינני מבין מה מתרחש כאן. מלכתחילה - עם שעת הגניבה, לא הבנתי את פשר הדאגה והצער, שהיו מופרזים מדי בעיניי. ועתה, עם השבת הכסף - הרי לא מדובר בזכיה בסכום עתק בלוטו, אלא בכמה אלפי שקלים בודדים. לשמחה - מה זו עושה?'

הרב היה שרוי בהתרוממות הנפש ובשמחה, שגרמו לו לגלות את מצפונו לבו: 'הלא תבין אחי יקירי, כי מאז הגניבה אני נסער, כי לא מצאתי את הסיבה לגניבה. הרי אם אדם נוהג ביושר מלא בכספו, נושא ונותן באמונה ומרוויח את המגיע לו - לא מזדמנים נזקים ותקלות תחת ידיו, הגנבים לא מוצאים את הדרך לביתו וגם נחסכות ממנו עוגמות נפש רבות. ברגע שגנב ביקר בביתי - הוכרחתי לבדוק האם יש כסף שהרווחתי שלא ביושר, איך הגעתי לנזק כספי לא צפוי...'

לפיכך, השקעתי שעות ארוכות בבדיקת כל החשבונות, כדי לבחון היכן נמצא הסכום הבעייתי, שהגיע לידיי שלא ביושר. אחרי בדיקה מעמיקה גיליתי שאין סכום כזה ופליאתי גברה - אם כן, למה הזדמן לי נזק כזה, איך קרה שהגנב הגיע לביתי? לכן הייתי כה מודאג וכאוב, נסער ומבולבל...'

הרב עצר קמעא והמשיך: 'הדבר היחיד שמצאתי, הוא שפעם אחת, לפני כמה חודשים, הייתי זקוק לכסף בדחופות, והפרשתי הלוואה בסך 3,000 ש"ח מהקופה בה מונחים כספי המעשר המיועדים לחלוקה. כעבור חודש החזרתי את הסכום במלואו והמשכתי להקפיד להפריש מעשר מדי חודש בחודשו, ולכן לא הבנתי מה קרה שנגנב הכסף, הרי כבר פרעתי את חובי, ומאז ועד עתה - אני מקפיד מאוד לתת כספי מעשר בזמן?'

עתה - שבה הנהרה והתפשטה על פני הרב, 'עתה הכל ברור. אף שברוך השם כל כספי ישר והגון ואני גם מקפיד להפריש ממנו מעשר כהלכה - אך כיוון שלויתי מקופת המעשרות והשהייתי בידי 3,000 ש"ח למשך חודש - לפיכך נגזר עליי כי אותו הסכום ילקח ממני, יישלל מידיי לאותה תקופה בדיוק. ומשהכל מבואר ומובהר, ברור שאני כה שמח ורגוע!' - סיים הרב את דבריו המאלפים...

הסיפור, המופיע בקונטרס 'ווי העמודים' בעדות מפי בנו של הרב פלמן, מלמד עד כמה כוחה של מצוות מעשר כספים, עד כמה עוצמתה ויכולותיה, ועד כמה חשוב להיזהר בה. כי מיידה טובה מרובה בהרבה, ואם הלוואת סכום מקופת מעשר כספים עלולה לעלות בעוגמת נפש כה רבה, על אחת כמה וכמה שנתנית מעשר כספים בדייקנות ובזריזות, הפרשת כספי המעשר בזמן ובאופן קפדני - היא דרך בטוחה למנוע הפסדים ועוגמת נפש, ולפתוח שערי שפע וברכה.

כדי למנוע את טיפול השיניים הבא, את תיקון מכונת הכביסה,

או נזק אחר שעלול להיגרם לנו, כדי להשיג את ההתקדמות בעבודה, עליה ברמת השכר, רווחה כלכלית ועושר כספי - יש לנו דרך בטוחה, נוסחה מבטיחה לעושר: מעשר כספים. להפריש כל חודש, כל חודש, בלי לדחות ובלי לוותר, בקפדנות ובדייקנות, מכל סכום שנכנס הפרשת עשרה אחוז לצדקה - זו הדרך הבטוחה והמבטיחה לזכות בחיי עושר ורווחה, בחיי שלוה וברכה!

מעטפה מפתיעה המבשרת...

היה זה ביום כניסת המשכורת. מחוץ לסניף הבנק, עמד יהודי בגיל העמידה, ומשך את משכורתו, שבעת אלפים ש"ח במזומן. 'יגיע כפיך כי תאכל' - בסייעתא דשמיא גם החודש כוחותי עמדו לו, והוא עבד והתפרנס כמידת יכולתו. אך עם הגעתו הביתה, החלו המחשבות לנקר במוחו:

'הרי גם הסכום הזה אינו מספק, ועליו בדיוק נאמר 'אין הקומץ משביע את הארי'. שבעת אלפים שקלים בחודש עבור כלל המשפחה הברוכה? הן כה קשה להסתדר עם סכום כזה, הן ההוצאות כה רבות וההכנסות אינן גדולות, רבוננו של עולם, הריים עיניו בתפילה, 'מאין יבוא עזרי?'

כמדי חודש, בשבוע מהבנק, ניגש לקופת הצדקה שבוטרינה. הוא שלף מהערימה 700 שקלים, ועמד להניחם בתוככי הקופה, לקיים את מצות 'מעשר כספים'. לפתע, החלה מתחוללת בלבו מלחמה: 'נו, אתה הרי יודע כמה הכסף הזה קריטי עבורך... יש כמה הוצאות חריגות צפויות, וכבר עכשיו המצב דחוק ומעיק... אתה בטוח שכדאי להפריש עכשיו 700 שקל?'

הקול הזה היה עקשן משהו, אבל לא הפריע לקול אחר להתעורר: 'תשמע, דווקא כי המצב קשה, זה לא הזמן למשחקים עם מעשר כספים. מעשר כספים הוא המפתח לעשירות, מלחוסך במעשר כספים לא תצליח להרוויח כסף. שים את המעשר בקופה, זה הרבה יותר כדאי לך!'

אבל הקול הראשון התעורר שוב וטען במידה רבה של צדק: 'תראה, מבחינה הלכתית ייתכן שניתן להקל, כי מדובר בהוצאות כבדות במיוחד. לא באופן קבוע, אבל אולי בחודש הזה תוותר על הפרשת כספי המעשר, ובעזרת השם כשיתפר המצב - תשוב להפריש כמקדם?'

ואז שב והתעורר הקול השני: 'השאלה היא בכלל לא הלכתית, הנושא הוא כלכלי בכלל... זה פשוט לא כדאי לוותר על מעשר כספים! הרי אם אין כסף - על אחת כמה וכמה שכדאי להשקיע בלפתוח שערי שמים, כדאי להתמסר לעושר כדי להתעשר. כדאי לך, כדאי לך, כדי להגיע לרווחה כספית - שים את הכסף בקופה, מהר, כדי להתעשר!'

אחרי התלבטות קשה וארוכה, הקול האחרון הכריע. שבע מאות השקלים התקפלו, וביד רועדת ומקריבה הונחו בקופת הצדקה. מעכשיו נותרו 6300 שקלים בלבד למחיה לחודש הקרוב...

המשך הסיפור הבלתי ייאמן מופיע בספר 'בשביל שתתעשר',

בעדות אישית מפי בעל המעשה: כמה ימים אחר כך, נחת בתיבת הדואר שלו מכתב מ'המוסד לביטוח לאומי'. כשהוציא את המעטפה מתיבת הדואר החל לבו פועם בדאגה - 'מה כבר לא בסדר? יש משהו שלא שילמתי? אולי חוב ותיק שצבר ריבית והצמדה? מה אומר מכתב כזה בעיצומו של יום בהיר? או במילים אחרות - כמה כסף המכתב הזה בא לדרוש בסופו של דבר?'

הוא פותח את המכתב בידיים רועדות, ונדרש למשש את עיניו פעמיים ושלוש לוודא שאינו הוזה: 'בבדיקה אקראית שבוצעה בתיקך האישי' - נכתב שם באותיות ברורות, 'נמצא כי קיימת יתרה בחשבונך משנה קודמת, בסכום של 700 שקלים. הסכום יופקד בחשבונך תוך 14 ימי עסקים.'

'מה?' - הוא שואל בקול את בני משפחתו, 'שמעתם פעם שהביטוח הלאומי בודק בכוחות עצמו, בלי שום בקשה או תלונה מצדי, ובעצמו מגיע למסקנה שהוא חייב לי כסף? זה תמיד הולך הפוך, תמיד! הם בודקים, ומגיעים למסקנה שאני חייב להם, עוד, ועוד, ועוד... ולפתע - הם בדקו באופן אקראי אפילו בלי שביקשתי - וגילו כי הם חייבים לי כסף? הנשמע כדבר הזה?'

אבל, הכריז מיד, 'זה מה שבזרע עולם שלח לי, דווקא עכשיו, לקיום הבטחתו 'בשביל שתתעשר'. 700 השקלים הללו הם בדיוק הסכום אותו הנחתי בקופה עבור מעשר כספים, ובדיוק אותו סכום - חזר אליי ממקור בלתי צפוי, כמו נפל עליי משמים...'

אחרי כמה ימים, כששב מלמשוך את 700 השקלים שהופקדו בחשבוננו, ניגש מיד לקופה, והניח בה 70 שקלים. הוא מכנס את משפחתו, מספר בהתרגשות על ההתלבטות שחוהה אך לפני מספר ימים וכיצד החליט להתגבר ולהתמסר ולא להתפשר, ופשוט לתת מעשר כספים תוך הקרבה גדולה, מתוך אמונה ברורה שממעשר כספים לא מפסידים, אפשר רק להרוויח!

הסיפור הזה, שכאמור, מובא מפי בעל המעשה בעדות אישית, חושף את הברור מאליו, אם כי לא תמיד זוכים לראות זאת בעיניים. אולי לאור ההתלבטות הקשה שעבר, אולי בגלל ההקרבה והמסירות למצוה זו, זכה אותו יהודי לראות איך הכסף חוזר אליו, כיצד מעשר הכספים הוענק לו בחזרה. אבל הדבר ברור, כי אם בורא עולם מבטיח, מתחייב ומוכן להעמיד את הבטחתו זו למבחן - ברור כי אלו התוצאות של הפרשת מעשר כספים.

נכון, הרבה פעמים זה לא קל. מי שלא התרגל לזה - יכול להרגיש פתאום כאילו עשרה אחוזים מהכנסותיו נעלמים פתאום, מתאדים כלא היו, אך בעצם זו ההשקעה הבטוחה והמבטיחה ביותר - נותנים מעשר כספים וזוכים בהכפלת הרווחים, בעושר מופלג, בברכת שמים בכל מעשי ידינו!

נקבל על עצמנו להתחזק בהפרשת מעשר כספים, בלי דחיות או איחורים, בלי פספוסים או תקלות. נברר את ההלכות המדוייקות - באיזו צורה לקבל על עצמנו קבלה זו באופן נכון והלכתי, כמה צריך להפריש ובאיזה שלב, מי זכאי לקבל כספי מעשרות ומי קודם למי, איזה הכנסות חייבות במעשר והאם

מצוה זו חלה גם על כספי מתנות - כולן שאלות חשובות שיש לברר בהן את ההלכה, כדי שנפריש כספי מעשר כראוי ונזכה בהבטחת הבורא לברכת שמים עד בלי די!

ביטוח בטוח באמת!

אל הגאון הסטייפלער זצ"ל, נכנס יהודי נסער ומודאג. לא מזמן הסתבך בענין משפטי, ועורכי הדין רואים שחורות לעתידו ועתיד מצבו הכספי. המכתבים המשפטיים אינם מותירים מקום לספק, חלק מרכושו הוחרם עד לבירור הענין, והדאגה על פניו ניכרה היטב...

הסטייפלער שמע על ההסתבכות, חיזק בדברים בוטחים את היהודי שלפניו, ומיד נענה ושאל: 'אתה מקפיד להפריש מדי חודש מעשר כספים?' היהודי אמנם לא ציפה לשאלה הזו, אך דווקא עבורה תשובתו מוכנה: 'אכן כן, מדי חודש בחודשו אני

מפריש מעשר כספים מכל רווחי!' 'אם כך', נענה הסטייפלער לעומתו, 'היה סמוך ובטוח, רגוע ושליו כי כל רע לא יאונה לך. מעשר כספים מבטח אותך מכל תואנה או טענה משפטית. לך לשלום ותראה כי לא תינזק!' היהודי יצא בלב רגוע ובטוח, וכפי שמספר הגאון רבי יצחק קולדצקי שליט"א בספרו 'לשכנו תדרשו' - במשך 7 שנים נמשכה ההתדיינות סביב הענין, אך הוא לא ניזוק. בסופו של דבר, כל רכושו הוחזר לו במלואו, והוא נותר ללא כל נזק, באופן בלתי מוסבר ועל טבעי!

כי הפרשת כספי מעשר היא דרך בטוחה לשמור ולהבטיח את הרווחה הכלכלית, את העושר האישי. הבה נקפיד בדייקנות על הפרשת כספי מעשר מדי חודש בחודשו, ונזכה לברכת שמים ושמירה עליונה!

(מתוך הספר 'פניני פרשת השבוע' הרב קובלסקי)

יומא דהילולא

למחרת בהיותו בבית המדרש, ניגש אליו לפתע אדם לא מזכר ושאל אותו: "האם פעם כשהיית באנטוורפן נגנב ממך סכום כסף גדול?" משהשיב בחיוב, לחש לו הלה בשקט: "אני הייתי הגנב..."

ליומא דהילולא של כ"ק האדמו"ר מטאהש זצוק"ל

היהודי לא האמין למשמע אזניו. הוא לקח את המעטפה עם הכסף, וראה לנכון שאכן כל הסכום העצום שנגנב ממנו נמצא שם - עם התוספת. הוא ראה בזאת סייעתא דשמיא עצומה שעליו להישאר במונטריאל ולא לעבור למקום ההוא, ושמח שגם הרוויח כמה אלפי דולרים מכל הגניבה הזאת. ואכן כך עשה, הוא נשאר שם וקנה דירה חדשה והקים בית יהודי חסידי לתפארת. שנים רבות אחר מאורע זה, פגש היהודי באותו 'גנב' שהחזיר לפני שנים את כל הכסף. הוא ניגש אליו והודה לו שבזכות מעשה זה נשאר במונטריאל והקים בית חסידי לתפארת. אמר לו 'הגנב': "ליהי ידוע לך, שלא לי אתה צריך להודות, אלא לאדמו"ר מטאהש". וכאשר ראה שהיהודי לא מבין, גילה לו את הסוד, ואמר לו שהוא לא היה מעולם באנטוורפן, רק האדמו"ר מטאהש ביקש ממנו להגיע אליו ולספר לו כל המעשה הזה - כאילו הוא היה הגנב ולתת לו את כל הכסף הזה כדי שישאר במונטריאל ולא יעבור למקום ההוא, ולכן לו אתה צריך להודות ולא לי..."

('נועם שיח')

פעם נכנס לרבינו יהודי שהתגורר במונטריאל, ואמר לו שבא להיפרד ממנו מפני שהוא עומד לעזוב את העיר ולעבור להתגורר בעיירה מרוחקת. העיירה היא הייתה כמעט ריקה מכל סממן יהודי, והרבי שאלו: "איך ייתכן שיהודי כמוך יגור במקום שכמעט אין שם אידישקייט?"

אמר היהודי שהדבר הוא מפני שאירע לו ל"ע אסון גדול, וסיפר שהיה לו סכום גדול מאוד של כסף כדי לקנות דירה במונטריאל, וכאשר נסע פעם לאנטוורפן נגנב ממנו כל הסכום, ועכשיו שהציעו לו איזו משרה באותה עיירה, אין לו ברירה ומוכרח הוא לעבור לשם כדי שתהיה לו פרנסה.

אך הרבי לא הרפה, ואמר לו שאף על פי כן לא כדאי הדבר להחריב את ביתו מכל האידישקייט, וכדאי לו להישאר במונטריאל. למחרת, כשהיהודי התפלל בבית המדרש, נכנס יהודי לא מוכר, ניגש אליו ושאלו אם הוא היה פעם באנטוורפן ונגנב ממנו סכום עצום של כסף, ומשהשיב לו בחיוב, אמר לו היהודי בשקט שהוא זה שגנב ממנו את הכסף, ועכשיו הוא מתחרט, והחזיר לו כל הכסף, ואמר לו שיש כאן עוד כמה אלפי דולרים על עוגמת הנפש, ותיכף ברח...

להתקשר לתורה

מסביב לשעון

24 שעות ביממה

מאת הרבנים הגאונים שליט"א

הרב **מאיר שפרכר** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/2

הרב **אליהו אורנשטיין** שליט"א
הדף היומי בבלי • עברית
שלוחה 2/1

חדש
הרב **אפרים סגל** שליט"א
הדף היומי בבלי • אידיש
שלוחה 2/3

הרב **אריה זילברשטיין** שליט"א
הדף היומי בהלכה • עברית
שלוחה 1

הרב **יוסף ברגר** שליט"א
ווארט עם סיפור בראי הפרשה
שלוחה 7

הרב **מרדכי שלמה פריינד** שליט"א
הדף היומי בהלכה • אידיש
שלוחה 1/3/1

הרב **אברהם פוקס** שליט"א
הפנתח בכל יום - המייל היומי של דרשו
שלוחה 3

הר" **שלום יכנס ואברהם פוקס** שליט"א
לקראת שבת מלכתא
סיפורים ופנינים מפרשת השבוע
שלוחה 7

קו השיעורים של 'דרשו' - לחייג, ללמוד, לדעת

חייגו: *4992 או 077-2222-666

המזון של 'עירוב תחומין' נאכל בזמן 'בין השמשות' - האם העירוב חל?

ונמצא שהעירוב הונח ביום, ונאכל בלילה. והראשונים הנ"ל - שמחמירים בדיעבד בנוגע לעירוב שנעשה בזמן בין השמשות - נחלקו בדבר: יש מהם שסוברים שגם בספק זה אנו מחמירים, ולכן נדון עירוב זה כאילו נאכל בזמן שהוא בודאי יום, ולא היה מונח במקומו בשעת כניסת השבת; אך יש מהם שסוברים שבאופן זה שהעירוב נעשה כדין, אנו דנים אותו ב'חזקת כשרות', שהמזון מונח במקומו עד הזמן שבו כבר חל העירוב, והעירוב כשר. וראה במקורות בנוגע לזמנים השונים שבין השמשות.

[שו"ע תטו, ב-ג, משנ"ב יא-יב, וביה"ל ד"ה נאכל, וד"ה ויש]

כפי שלמדנו, אין לעשות 'עירוב תחומין' בזמן 'בין השמשות'. ובדיעבד - לדעת השולחן ערוך, העירוב חל, כיון שספק דרבנן לקולא, ועל כן אנו מחשיבים את זמן בין השמשות כיום לענין זה, ונמצא שהעירוב נעשה ביום. ברם, לדעת רוב הראשונים, אנו מחמירים בספק זה, ומחשיבים את בין השמשות כלילה, ונמצא שהעירוב הונח במקומו לאחר כניסת השבת.

ואם המזון של עירוב תחומין הונח במקומו ביום, אך נאכל בזמן בין השמשות - לדעת השולחן ערוך העירוב חל, כיון שבאופן זה אנו מקלים לאידך גיסא, ומחשיבים את בין השמשות כלילה;

האם מברכים על 'עירוב תחומין'?

בשעת האמירה במקום העירוב, וכגון ששליחו מניח את המזון, (הוא אומר בביתו), אלפיים אמה לכל רוח". ואם לא אמר נוסח זה, העירוב אינו חל; אך בדיעבד, אם אמר: "יהא זה לעירוב", העירוב חל.

וכל האמור, הוא דווקא בעושה עירוב תחומין באמצעות הנחת מזון שתי סעודות במקום העירוב; אבל העושה עירוב על ידי ששוהה בזמן 'בין השמשות' במקום העירוב - אינו צריך לומר את נוסח 'בזה העירוב', אלא די בכך שחושב לקנות שביטה במקום זה. וכמו כן, יש אומרים שאין לברך על עירוב זה.

[שו"ע תטו, ד, ומשנ"ב יג-יד; ביאורים ומוספי דרשו, 17, וראה עוד שם 15]

בשעת הנחת המזון של 'עירוב תחומין' במקומו, יש לברך: "ברוך... אשר קידשנו במצוותיו וציונו על מצות עירוב". ולמרות שאין ציווי לעשות עירוב תחומין, אלא שחכמינו ז"ל תיקנו זאת לתועלתו של החפץ להעתיק את מקום שביטתו למקום אחר; הרי זה כשחיטה, שאין ציווי לשחוט בהמה, אלא שהחפץ לאוכלה, הריהו מצווה לשוחטה תחילה, ועל ציווי זה אומרים 'וציונו'. ובדיעבד, העירוב חל אף ללא ברכה.

וחובה לומר בשעת הנחת המזון, או לאחר מכן: "בזה העירוב יהא מותר לי (או: "לפלוגי", אם מניח עבור אדם אחר), לילך (למחר) ממקום זה, (או: "ממקום פלוגי", במידה ואינו נמצא

האם ניתן לעשות 'עירובי תחומין' נפרדים ל'יום טוב ראשון' ול'יום טוב שני'?

(למעט ראש השנה, כדלהלן), דהיינו, בחוץ לארץ, שבו יש 'יום טוב שני של גלויות' - ניתן לערב עירוב תחומין אחד לשניהם, כאשר בנוסח 'בזה העירוב' יזכרו שני הימים, כנ"ל; וניתן גם לערב עבורם בנפרד, כלומר, להניח עירוב לצד דרום (לדוגמה) עבור היום הראשון, ועירוב לצד צפון עבור היום השני.

אולם, שני הימים של ראש השנה, נחשבים כיום אחד לענין זה, וכשם שלא ניתן לעשות עבור שבת אחת שני עירובים, האחד ללילה והאחד ליום, כך לא ניתן לעשות עירוב לכל אחד מימי ראש השנה בנפרד.

[משנ"ב תטו טז, שו"ע תטז, א, משנ"ב א, ב, ו ר"ט]

העושה 'עירוב תחומין' עבור מספר שבתות, יוסיף בנוסח 'בזה העירוב' (ראה לעיל) את פירוט השבתות שעבורן הוא מערב, וכגון: "לכל שבתות השנה". והעושה עירוב באופן זה, עליו לוודא בכל ערב שבת, ובכל ערב יום טוב, שבהם הוא משתמש בעירוב, כי מזון העירוב מונח במקומו, וכי הוא ראוי למאכל, דהיינו שלא התלע, או התייבש, וכדומה. וניתן להתנות בשעת עשיית העירוב, שיחול רק בחלק מהשבתות, או רק בשבתות ולא בימים טובים, וכדומה. יום טוב ושבת הסמוכים זה לזה, דהיינו שיום טוב חל ביום שישי או ביום ראשון; וכן שני ימים טובים הסמוכים זה לזה

* אין מערבים 'עירוב תחומין' באמצעות הנחת מזון שתי סעודות במקום העירוב, כי אם לצורך מצוה; ובשעת הצורך, ניתן להקל.
* דוגמאות לצורך מצוה, שמותר לעשות 'עירוב תחומין' עבורו: א. השתתפות בברית מילה, או בסעודת מצוה, כגון, סעודת שבע ברכות. ב. שמיעת שיעור תורה, או תפילה במנין.
* חכמינו ז"ל אסרו לעשות 'עירוב תחומין' בזמן 'בין השמשות'. ובדיעבד, אם עירב בזמן בין השמשות - לדעת השולחן ערוך, העירוב חל; ולדעת רוב הפוסקים, העירוב אינו חל.

מה שלמדנו לפני מאה ימים:

האם ניתן 'לבודד' מספר קומות בניין משותף ולעשות עירוב חצרות עבורן בלבד?

אינה גבוהה עשרה טפחים מקרקע החצר - המרפסת נחשבת כחלק מהחצר, ונדרש לשתי הקומות דווקא עירוב משותף. ודין זה נוגע גם לעירוב חצרות בכל בניין משותף, במקומות שבהם דרים שומרי תורה יחד עם שאינם שומרי תורה, או יהודים עם גויים; שבמקרה בו לא ניתן לעשות עירוב חצרות לכל הבניין יחד - מחמת שדירת היהודי שאינו שומר תורה, או דירת הגוי, מבטלת את העירוב, (ראה שו"ע שפב ו'שפה) - ניתן בחלק מהמקרים 'לבודד' קומה אחת או מספר קומות, ולעשות עירוב חצרות עבורן בלבד.
[שו"ע שעה, א, ומשנ"ב א; ביאורים ומוספים דרשו, 2, וראה עוד שם]

חצר שיש בה בנין בן שתי קומות, ודיירי הקומה העליונה עולים אליה דרך מדריגות חיצוניות המובילות למעין מרפסת ארוכה הנמשכת לאורך הקומה העליונה, וממנה נכנסים אל הדירות - החצר וה'מרפסת' נחשבות לענין 'עירוב חצרות' כחצרות נפרדות הפתוחות זו לזו; כך שבאפשרותן לערב כל אחת בפני עצמה, ובאפשרותן גם לערב זו עם זו.
ואם הקומה הראשונה נמוכה מן החצר, ודיירה עולים אל החצר במדריגות, והקומה העליונה נמצאת בגובה של פחות מעשרה טפחים מקרקע החצר; וכן בכל אופן שהוא שהמרפסת

הלוח היומי

כ"ז במנחם אב | רבי משה מרדכי ב"ר יצחק הלוי שולזינגר זצ"ל, בעל משמר הלוי

יארצייט:

ת"ח: רבי יהושע העשיל ב"ר יוסף זצ"ל, המכונה 'רבי יהושע חריף', אב"ד גרודנא, לבוב וקראקא, בעל מגיני שלמה ושו"ת פני יהושע.
תרט"ז: רבי אברהם מרדכי ב"ר יצחק מאיר אלטר זצ"ל, מגור, אביו של ה'שפת אמת'.
תרמ"ג: רבי מנחם נחום דב בער ב"ר שלום יוסף (מרוז'ין) פרידמן זצ"ל, מסאדיגורה.
תרנ"ה: רבי משה אליעזר דן ב"ר אריה לייב רלב"ג זצ"ל, ר"י עץ חיים ובעל דמשק אליעזר.
תש"ב: רבי יהודה ב"ר משה ישועה פתייה זצ"ל, מגדולי ההוראה והקבלה בבגדד, תלמיד הבן איש חי, בעל מנחת יהודה, בית לחם יהודה, יין הרקח, עטרת רחל, כתר צדיק, חסדי דוד ועוד.
תש"ז: רבי דוד בהר"ן ב"ר נחום (משאדיק) לוי זצ"ל, בעל ארח לדוד.
תשכ"ט: רבי מנחם שלמה ב"ר חנוך העניך בורנשטיין זצ"ל, האדמו"ר מסוכוטשוב.
תשנ"ז: רבי שמואל צבי הירש ב"ר אברהם אביש (מקראלי) הורוויץ זצ"ל, מספינקא-וילאמסבורג, בעל תפארת צבי וטבא דשמואל.
תש"ע: רבי משה מרדכי ב"ר יצחק הלוי שולזינגר זצ"ל, בעל משמר הלוי.
תשע"ה: רבי משולם פייש ב"ר מרדכי סג"ל לאווי זצ"ל, האדמו"ר מטאהש, בעל עבודת עבודה.

רכילות - לא רק מאחורי הגב

הצטרפו אלינו ללימוד היומי ב'חפץ חיים'

וכלשונו: "כי משום שהרשע הזה הלביש את עצמו במדת החוצפה והעזות ואמר בפניו, הותר לאו דלא תשא שמע שוא?!..."
ואכן החפץ חיים כאן שולח את המעיין לאותה הגה"ה, וכותב שזו סיבה נוספת לכך שעוון הרכילות חמור יותר כאשר הדברים נאמרים במעמד שלושתם, משום שאז נמצא שראובן נכשל - ומכשיל גם את שמעון - בלאווים נוספים.

וכלשונו בהגה"ה שם, בה הוא מתאר את המשך השתלשלות הדברים בין ראובן שמעון ולוי, וכותב שלאחר שראובן אומר ללוי "כך וכך דיברת באוזניי על שמעון" - "תיכף מתלבן פני לוי - ועובר ראובן על לאו ד'לא תשא עליו חטא'... ולוי משיב: 'אמת, דיברתי, אבל לא באופן זה ובניגון זה אמרתי', כידוע כי כמה דברים משתנים בתנועה אחת. ושמעון משיב: 'עתה, אף אם תכחיש אלף פעמים לא אאמינך, אחרי שאמר הדברים בפניך' - ועובר גם כן עוד על לאו ד'לא תשא שמע שוא'..."

המושג 'רכילות' נתפש אצלנו בדרך כלל כדיבורים מאחורי גבו של הזולת: ראובן פוגש את לוי ואומר לו - "כך וכך דיבר עליך שמעון". אולם החפץ חיים כותב (הלכות רכילות כלל ג סעיף א) שאדרבה, עוון רכילות חמור יותר כאשר הדברים נאמרים במעמד שלושתם - ראובן שמעון ולוי נפגשים, וראובן אומר לשמעון: "כך וכך דיבר עליך לוי".

והטעם הוא, "כי מעתה יתקבל הדבר אצלו [-אצל שמעון] לאמת גמור, שבוודאי יאמר: 'אילולא שהדבר אמת גמור, לא היה זה מעיז פניו לומר לו בפניו ממש'".

אגב כך עשויה להתעורר אצלנו השאלה: האם לאור ההנחה האמורה, שמן הסתם הרכילות היא אמת - מותר לשמעון לקבל את הרכילות? או שמא אעפ"כ אסור לו לקבלה.

במקום אחר (פתיחה, עשין, בהגה"ה של סעיף יד) כותב על כך החפץ חיים, שאף על פי כן אסור לשמעון לקבל את הרכילות,

יארצייט הג"ר יהודה ב"ר משה ישועה פתיה

כתב הג"ר יהודה פתיה: "ה' צילך על יד ימינך" - השי"ת מתנהג עמך כפי הצל שלך ועושה כל מה שימינך עושה, אם אתה פותח יד לפזר צדקה לעניים, אף הוא ית' פותח את ידו לתת לך, ואם אתה קופץ ירך מצדקה, גם הוא יתברך קופץ ידו ואינו נותן לך. (עטרת רחל להגר"י פתיה עמ' ע)

נשתדל לנהוג בעין טובה כלפי מי שנוזקק לעזרה, ונפתח את ידנו ולבנו לסייע בעין יפה